

Luku 17

Valtiota aina tarvitaan, jos elää ja kuolla aiotaan

Oppikirjan sivut 136-140

Mikä on valtion vanhin tehtävä?

- **Valtion vanhin tehtävä on yhteisön jatkuvuuden turvaaminen.**

1. Kansalaisten suojelu

2. Hyvinvointivaltio ulottaa

vaikutuksensa kaikkien

kansalaisten elämään. Se tarjoaa:

–perusturvan ja –toimeentulon

–koulutuksen

–terveydenhuollon

–eläketurvan yms. sosiaalisia etuuksia.

2. Miten **yhtenäisvaltio** ja **liittovaltio** eroavat toisistaan?

- **Yhtenäisvaltioissa on kansanedustuslaitos, joka määrittelee sen alapuolella olevien tahojen toimivallan.**
- **Yhtenäisvaltioissa keskushallinto käyttää suurta valtaa.**
  - **Osa käytännön asioiden hoidosta on kuitenkin annettu paikallistasolle, esim. Suomessa kuntien hoidettavaksi.**

2. Miten **yhtenäisvaltio** ja **liittovaltio** eroavat toisistaan?

- **Liittovaltio koostuu osavaltioista, joilla on oikeus päättää itse monista asioista.**
- **Liittovaltion valtiosääntö määrittelee liittovaltion ja osavaltioiden vallan jakautumisen. Esim. USA.**

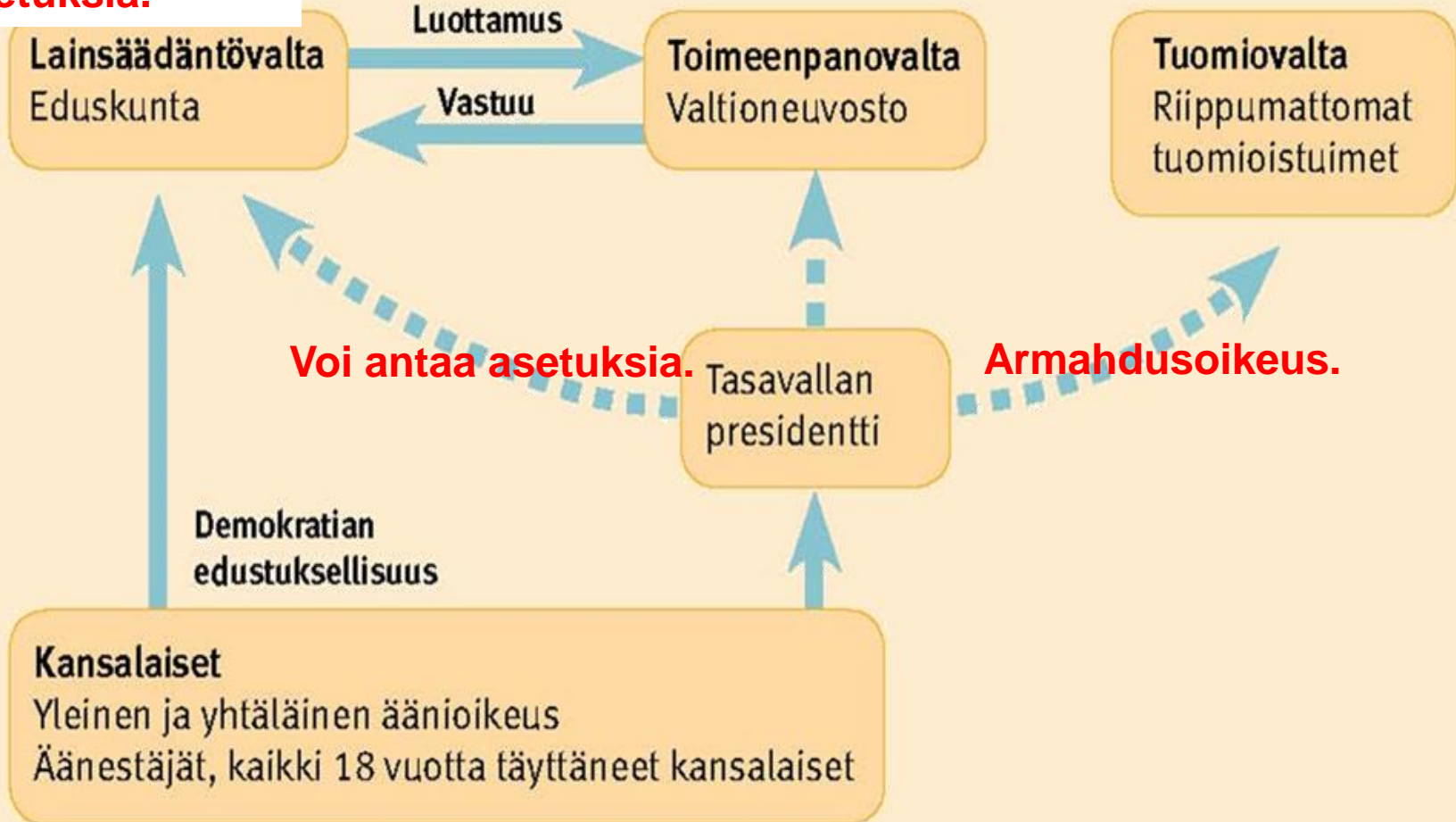
Suomen perustuslaki

2 § Kansanvaltaisuus ja oikeusvaltioperiaate: Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle, jota edustaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta. –

3 § Valtiollisten tehtävien jako ja parlamentarismi: Lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta, joka päättää myös valtiontaloudesta. Hallitusvaltaa käyttävät tasavallan presidentti sekä valtioneuvosto, jonka jäsenten tulee nauttia eduskunnan luottamusta. Tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet, ylimpinä tuomioistuimina korkein oikeus ja korkein hallinto-oikeus

Vallan kolmijako

Antaa lakiesityksiä
ja asetuksia.

Vallan kolmijako

- **Valta jaetaan:**

- 1. lainsäädäntövalta**

- 2. toimeenpanovalta**

- 3. tuomiovalta**

- **Eri toimielimet kantavat vastuuta eri asioista.**

- **Samalla taholla ei ole kahta näistä kolmesta vallan muodosta.**

1. c) Miten vallan kolmijako ilmenee Suomessa?

1. Lainsäädäntövaltaa käyttää eduskunta.

2. Toimeenpanovaltaa (hallitusvaltaa) käyttävät valtioneuvosto ja presidentti.

3. Tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet.

- Presidentillä on osittaista lainsäädäntövaltaa ja tuomiovaltaa.
- Valtioneuvostolla on myös lainsäädäntövaltaa (lakiesitykset, lakeja täydentävät asetukset).

1. b) Pohdi, miksi vallan jakaminen kolmeen osaan on perusteltua.

- **Valta ei keskity yhdelle!**
  - Kaikkien vallan osa-alueiden ei ole hyvä olla yhden henkilön tai yhden valtioelimen hallinnassa.
- **Vallan jakaminen ehkäisee vallan väärinkäytöksiä!**

LAINSÄÄDÄN-
TÖVALTA

TOIMEEN-
PANOVALTA

TUOMIOVALTA

EDUSKUNTA

PRESIDENTTI

KORKEIN
OIKEUS

Parlamentarismi

VALITSEE

NIMITTÄÄ

VALITSEE

VALITSEE

VALITSEE

PÄÄMINISTERI

VALTIO-
NEUVOSTO

HOVIOIKEUS

KÄRÄJÄ-
OIKEUS

KANSA

Parlamentarismi =

- **Hallitus ja sen ministerit ovat vastuussa virkatoimistaan eduskunnalle.**
- **Jos hallitus menettää eduskunnan luottamuksen, sen on erottava.**

Valtion paikallishallinto

EU

VN

Ministeriöt

Keskusvirastot

← KESKUSHALLINTO

Hyvinvointialueet

ELY:t ja AVI:t + maakunnat

← ALUEHALLINTO

PAIKALLISHALLINTO

Syyttäjä, poliisi, maistraatti, ulosotto

Työvoimatoimistot

Verotoimistot

KELA

Huom!

KUNTA

[Aluehallintovirasto](#)

[Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus](#)